

piese, „*Inelul, Luminița, Gură de leu* nu i-au câștigat reputația dramatică”, așa cum scrie G. Călinescu în *Istoria* sa.

Spectacolul de la Sala Atelier a Teatrului Național din București este o mică bijuterie fără fisuri, așa cum este și povestea aceasta, mai mult poetică decât dramatică în sensul strict. Finalul ei, cu trandafirul și deci sângele și viața bieteii privighetori refuzate, căci fata își găsisese între timp „ceva” mai de soi decât un biet student, provocându-l pe acesta să-și dea seama că știința face mai mult decât dragostea unei ființe capricioase, pare a trimite la vremurile noastre, când lucrurile se rezolvă mult mai simplu, fără atâtea, cum s-ar spune azi, „fițe”. Dar rămâne baletul stilizat, în care excelează actorii Carmen Ungureanu, mai ales, și Eduard Adam, totuși, rămân desenele enigmatice și semnificative, care apar și dispar, rămâne muzica și toată această atmosferă de mister și poezie de dincolo de orice vremuri, deci eterne.

Teatrul Național București – Privighetoarea și trandafirul de Oscar Wilde. Traducerea: Ticu Arhip. Regia: Carmen Lidia Vidu. Decorul: Dan Titza. Muzica: Logan Fisher, Yann Le Blay. Multimedia: Ioan Cocan. Coregrafia: Eduard Gabia. Cu: Marius Manole (*Povestitorul*), Carmen Ungureanu (*Fata*), Eduard Adam (*Studentul*).

„Colonia îngerilor”

Enervant acest titlu de piesă, cum enervante sunt și aripile confecționate în ultimul timp și pentru alte spectacole, pentru a sugera calitatea de... înger a personajului/personajelor în cazul nostru. Se cam face uz din nou, după o nu prea lungă tăcere, de cuvântul înger. L-a scos din adormire, cândva, Nichita Stănescu: era un gest de frondă să scrii și să încerci să tipărești într-un regim ateu acest cuvânt. Nichita Stănescu a făcut-o, cenzorii au închis ochii și alții și alții l-au imitat. Vocabula s-a cam devalorizat între timp, tocmai prin insistență utilizare. Pe de altă parte, înțelegi apariția ei într-o lume care numai de îngeri nu se sinchisește, ca să nu zic că le dă cu flit, așa cum dă cu flit tuturor celor sfinte.

M-am acomodat greu cu recuzita spectacolului Nonei Ciobanu după piesa lui Ștefan Caraman, mai precis cu aripile pe care sunt siliți să le poarte actorii. Mă întreb dacă la început și la sfârșit sau în alte câteva momente ale spectacolului n-ar fi fost de ajuns. Povestea, oricum, este una despre moarte. Un patron nebun sau original inventează un macabru restaurant, în care servesc numai bolnavi incurabili în așteptarea morții. Aici ei mai rămân integrați în lumea viilor o vreme, până când le bate ceasul. E un loc situat sub pământ: clienții plini de bani, în căutare de senzații noi și tari, coboară în restaurant. Underground, am spune astăzi, o și spune regizoarea întoarsă din Mexic și plecată iar acolo. Dar mai există, în spectacol și under-underground, spațiul și mai de jos, unde trăiește patronul și unde își duce prăzile feminine când se ivește ocazia. De acolo le dă el de mâncare muribunzilor chelneri sau, cum democratic li se spune azi, „ospătari”, de acolo iese spre a se amesteca, din când în când, în lumea lor, de acolo fuge în cele din urmă cu logodnica unuia dintre clienți care, în schimb, devine patron al locului (sau, dacă vreți, „locației”, deși nu știm dacă locul e închiriat sau nu).

Alexandru REPAN și Cristian IACOB

Acesta fiind enunțul e oarecum clar ce se poate întâmpla, un amor, două amoruri, o moarte, două morți. Sunt, de asemenea, clare și posibilitățile de personaje: cel mai muribund, cei mai puțin muribunzi, cei sănătoși. Spațiul închis pentru totdeauna nu oferă prea multe speranțe, ca să nu spun că niciuna, personajelor introduse în el. E, oarecum, un *Salon nr. 6* altfel, sau, chiar, un *Munte magic* răsturnat, ajuns sub pământ. Dar muntele morții crește atât în jos, cât și în sus, spre cer; atât spre infern, cât și spre paradis e drumul, în aparență, deschis. Aici, pe această treaptă de pe care se mai poate, încă, decola (în sus, firește), se confruntă două lumi, cea a viilor încă neatinși de aripa morții și a morților deja avertizați asupra pasului următor, iminent. Așa se face că serviciul nu e unul canonic, chelnerii le trântesc în nas cele mai mari obrăznicii clienților, sau chiar bucatele mizerabile care li se servesc, dar aceștia sunt mulțumiți: de asta vin ei aici, pentru senzațiile tari pe care muribunzii le pot oferi.

Spectacolul decolează greu. Te poți deprinde cu artificii enunțului abia după ce trece ceva timp, când și textul însuși decolează. Autoare a regiei și co-autoare a scenografiei, Nona Ciobanu a conceput o lume în trei trepte. Comunicarea între ele se face numai din când în când. A treia, cea mai de jos, e cea mai inaccesibilă. Fata (Liliana Pană) care apare brusc, tulburând apele, și care ar avea o șansă de salvare (i se și oferă până la urmă), se alege cu dragostea celor doi îngeri principali, Mihai și Gavrilă, primul interpretat de Alexandru Repan, cel de-al doilea de Cristian Iacob. Reprezentanți ai unei umanități umile și umilite de moartea iminentă, aceștia doi își permit, totuși, să viseze la dragostea ei și, atunci când ea încearcă să (le) scape, promițându-i-se de către bogatul bătrân interpretat de Mitică Popescu banii pentru operația la Paris, fără a-și fi plănuit crima, ei o suprimă. Adică

oucid, ucigându-și în același moment și visul de evadare în dragoste, care înseamnă viață. În general, rolurile sunt asumate corect de toți actorii, fie că fac parte din zona îngerilor muți, fie din cea a celor care cuvântă. Simona Mihăescu (*Ana*, logodnica puțin cam isterică) și Liliana Pană (*cântăreața* cu vino-ncoa) întruchipează feminitatea promițătoare de viață, fiind însă în situații diferite, cea dintâi nu „înger”, cea de-a doua tinde să fie, dar are o posibilitate de salvare, anulată de amorul celor doi colegi de suferință. Cam convențional Radu Zetu în rolul Patron.

Spectacolul de la Teatrul Mic are pe alocuri o poezie aparte, nu chiar aceea, destul de convențională, presupusă de însăși abordarea subiectului moarte. Privit global, el emoționează și îndeamnă la meditație un public nu întotdeauna deprins cu asemenea îndeletniciri.

Teatrul Mic – Colonia Îngerilor de Ștefan Caraman. Regia: Nona Ciobanu. Scenografie, light design, multimedia: Iulian Băltătescu. Mișcare scenică: Florin Fieroiu. Ilustrație muzicală, scenografie: Nona Ciobanu. Cu: Alexandru Repan (*Mihăiță*), Cristian Iacob (*Gavrilă*), Mitică Popescu (*Bătrânul*), Liliana Pană (*Fata*), Radu Zetu (*Patron*), Simona Mihăescu (*Ana*), Petre Moraru (*Vili*), Mihaela Rădescu (*Rafael*), Florentina Țilea (*Tânăra 1, Uriel*), Valentina Popa (*Tânăra 2, Selatiil*), Cristian Popa (*Tânărul 1, Gudiil*), Aurelian Călin (*Tânărul 2, Client*), Nicolae Praidă (*Client*), Wladimir Pesantez (*Varahil*).

„Triumful talentului”

Îmi voi reproșa mult timp faptul că nu am văzut la timp, adică la premieră, spectacolul lui Bocsárdi László cu *Don Juan* de Molière. Poate altul ar fi fost răspunsul meu atunci când sunt întrebat care cred că este cel mai bun spectacol al anului; deși nu renunț la ideea că *Unchiul Vanea/ Ványa Bácsi* al lui Andrei Șerban, de la Cluj, este acela. Dar dacă aș fi răspuns acum, după ce m-a făcut fericit câteva ore *Don Juan*, poate că aș fi spus, parafrazându-l pe Nichita Stănescu, cel mai bun spectacol sunt două și, dacă stăm să ne gândim mai bine, poate chiar patru. (El spunea „cel mai bun poet român sunt zece”.). Căci, dacă stăm să ne gândim mai bine, *Ványa Bácsi* stă alături de *Don Juan*, dar și de *Faust* al lui Silviu Purcărete, dar, poate, și alături de *Istoria comică a doctorului Faust* al lui Victor Ioan Frunză, pe care, de asemenea, l-am văzut cam târziu.

Cele două ore și jumătate cât a durat spectacolul lui Bocsárdi nu am încetat să mă încânt de frumusețea și claritatea acestei alcătuirii fragile și, din păcate, trecătoare, ca atâtea și atâtea alte frumuseți de pe scenele lumii. De claritatea ei, de echilibrul emanat de fiecare scenă, de fiecare personaj lucrat impecabil de actorii de la Ploiești, cei care creau lichidul amniotic (scuzați prețiozitatea metaforei, pe care însă mi-o asum) pentru cuplul de neuitat Marius Stănescu–Pálffy Tibor, adică *Don Juan Tenorio–Sganarelle*. Se poate, așadar – mi-am spus, împreună cu vecinul de scaun Doru Mareș – face teatru modern, pentru fani: postmodern, chiar cu texte clasice impecabil traduse (în cazul nostru de Alice Georgescu) și mai ales cu imaginație și talent mult peste medie rostite. Căci teatrul rămâne, finalmente, rostire, oricâte bălbăieli ar trece drept așa ceva în zilele noastre, ba chiar încântându-ne vreo seară.